ב א מיי׳ פ״ט מהלכות מעשה

טוש"ע ח"מ סימן רלא סעיף טו: ד ג מיי' פי"ד מהלכי מכירה הלכה א סמג לאוין קע

טוש"ע ח"מ שם סעי

הל׳ א טוש״ע ח״מ סימן רלב

ב טוש"ע שם סימן רכז סעיף

מסורת הש"ם

 ל"ק מ"ו, כ) ב"ב ל. ב"מ מ:,
 ב"מ נו: קדושין מב: ב"ב ל.
 לעל סט., ד) [בקרושין אי רבה],
 בערוך ערך זיין א' גרס לימטי
 ליה זיינא זיינא הוא דלא כו"ן, ו) [ב"מ מ: ב"ב ל.], ו) [בכורות ה: ב"ב ל:], מ) ל"ל דהבת תהיה ה: ב"ב \$1, \$1 %"ל דכת חסים נטילת כ"ר. "ק", \$0) ז"ל קלו מולת ב"ר. "ק", \$0) ז"ל קלון ב"ל לוולה פחות משמות היי מחילה. "ק", \$0 נע" ישנ"ים בנ"ב צ "ש"ל וחבין יותרן, \$0 ג"ר "ק" מחילה "ממות הסייו ואחיר ב"די היאלת מחיל דלא למעוייה ומהדר מלמודל מחיל דלא למעוייה דולא מקנו אול שומות ואור בהיאור מוחדר שלא יוסיפו יותר משתות רווחא לא בעי כו', כ) ל"ל ר"מ דינרין הוו כו". ל"ק, כ) וכתובות י: עי רשב"ם ב"ב ל: ד"ה מנהו. ע) ל"ל רשב"ש ב"יב" : ז"ים מנהן, גיף ליל ר"מ, ש? לו פרק ד, \$) נראה דהוח הצ"ה מן הלד דנקלת ספרים הי מצוב ברש"י דומק השמן אינו ממועשר רק משמן של קרבן. הבת השמן וכרי, ש? צ"ל וה"ק קרל והשקל כרי. ז"ק, ד') גיי ז"ק רבא דקודשא יהא לכון,

תורה אור השלם

הָאֵיפָה וְהַבַּת תֹכֶן אֶחָד יִהְיֶה לְשֵׁאת מִעְשֵׁר הַחמֶר הַבְּת וַעֲשִירת הַחֹמֶר האַיפָה הַבְּת וַעֲשִירת הַחֹמֶר האַיפָה

הַבָּת וָעֲשִירְת הַחמֶּר הֹאַיפָּה אֶל הַחמֶּר יִּהְיָה מַתְבּנְתוּ: יחוקאל מה יא 2. וְחֹק הַשָּׁמוְ הַבָּת הַשְּׁמוְ מַּצְשֵּׁר הַבָּת מִן הַבּר עשֶׁרֶת הַבְּתִים חמֶר כִּי עֲשֶׁרת תַשְּלֶת הַבְּתִים חמֶר כִּי עֲשֶׁרת הַבַּתִּים יחזקאל מה יד והַשַּקַל עַשִּׁרִים גַּרָה כ. יְרִשְּׁעֵלֵל עֶשְׁרִים חֲמִשְׁה עֶשְׂרִים שְׁקָלִים תֲשְׂרָה וָתֲשְׁרִים שְׁקָלִים עֲשְׂרָה וַחֲמִשְׁה שָׁקֵל הַמְּנֶה יִהְיֶה יחזקאל מה יב

הגהות הב"ח

 (b) גמ' כי היכי דלח למטייה
 פסידא פסידא הוח דלח:
 (דש"י ד"ה לשחת וכו' והכת
 הוח כל"ל ותיכת היח נמחק: (ג) בא"ר אחד הוא הס"ד ואח"כ מ"ה איפה נמי ומאי טעמא: (ד) ד"ה כי סיכי וכו׳ לחזור בו יתקנו כדי: (ה) ד"ה אלא משום הפסד מטי למוכר שהיה וכוי היי הספד מטיל למוכר פהיה מפסיד לומו שהוא יומר וכי לימטייה פסידא מקנו כליל ומטיה פסידא דינג ומיכת דילול ממק: (ו) ד"ה ומהדר כממיה פסידא דינג הול לל: (ו) ד"ח ממנימין נמי וכו' ועשו מן ה' ירושלמית שש ירושלמית שסן ו' מדביחו וכי ולוכים והחומינות ה שש ירושלמית שהן ו' מדבריות וכו' עליהן החמישית והיינו שתותא מלבר:

הגהות מהר"י

לברא א] גם' כי היכי דלא למטייה דיאנא. נ"ב בכ"ב דף ל ע"א הג" דלא ליהוי פסידא ובערוך גורס כאן כי א למטייה זיינא הוא ג"כ לשון הפסד:

מוסף רש"י

שימה מקובצת

ל) ובמצה היו שלש: כ) מעשר: גן למטייה זיאנא זיאנא הוא:

עשרה היו לחמן עשרון לחלה. די חלות היו חמן ובמלה ג' מינין וכל אחד והשקל עשרים גרה. תימה דעשרים וארבעה הוו דגרה היינו ה של י׳ חלות נמצא במצה שלשים חלות של י׳ עשרונות נמצאו שלש עשרונות ושליש עשרוו לכל מיו ומיו וג' חלות לעשרוו שמכל עשרוו היה עושה שלשה חלות שלשים חלות לא היו אלא י' עשרון. ומה ששנינו עד כאן היא במדה

קבין ט"ו קבין לחמץ וט"ו למלה: **קב ומחלה.** היה נותן לחלה דמט"ו קבין היה עושה י

חלות: ושתי חלות להב. דמהב אחד היה עושה

שתי חלות שהרי מט"ו קבין היה עושה שלשים חלות של מלה: גבו' מנהני מילי.

דאיפה שלש סאין: סוכן אחד. מדה אחת

הן: לשאת (את) מעשר החומר הכת. ^{ח)} והבת (כ) היא הוא נטילת מעשר על החומר

דחומר הוא ל' סאין ואמר קרא דאיפה ובת

תוכן אחד (ג) הוא: ומאי טעמא ילפת מבת

לילף מאיפה גופה והכחיב האיפה עשירים

החומר. שהוא שלשים סאין (איפה): אלא.

משום הכי לא יליף מיניה דלא ידענא כמה

הוא חומר: הכא נמי. מעשר החומר הבת

למילף מינה לא ידענא כמה הוא הפעי למילף מהכל מחל מהכל מומר: אלא מהכא מעשר הכם מן הכור.

שהוא לשון חומר ") נמלא שהבת שהוא מעשר הוא שלשה סאין וכתיב האיפה והבת

תוכן אחד שמע מינה דאיפה שלשת סאין.

ווכן מחל פתע מיטר לחיפט שכמו פחין. והכי מתפרש קרא מעשר הבת מן הכור שמעשר של כור הוא בת עשרת הבתים חומר דבחומר איכא שלשים סאין שהן י' בתים

נמלא דחומר נמי הוי שלשים סאין כמו כוו

כי עשרת הבתים חומר דסיפיה דקרא לא לחושבנא אתי אלא שכפל הדיבור כמנהג

הנביאים: והמשתכר. באוכל נפש: מאי

טעמא. אין מוסיפין על המדות יותר

משתות: אילימא משום אפקועי הרעא. דכיון שמגדלין מוסיפין הדמים וחיישינן

דלתא אתי לאוסופי הדמים יותר מדאי: אי הכי. כי לא מוסיפין אלא שחות איכא נמי למיחש להכי: אלא משום. הכי אין מוסיפין

יותר משתות: כי היכי דלא ליהוי בטול מהח.

דקי"ל (ב"מ דף מע:) אונאה ל) שתות קנה

ימן כי לונאה יתר משתות בטל מקח הכא נמי התגר שמכר את התבואה אם לא ידע

דהוסיפו על המדות ומכר לו כדי המדה

הראשונה וזה קיבל במדה גדולה הרי נתאנה שתות ואף על פי כן קנה הלוקח ונותן לו דמי אונאה ואין המוכר יכול לחזור בו (ד)

כדי שיהא לו ללוקח מה לאכול: כל דבר

שבמדה אפי' כו'. משום דקפיד עליה והרי נתאנה במדה: ל) אלא משום סגרא. החמר

שלוקח התבואה מבעל הבית ומוליכה בשווקים שרוצה להשתכר בה השתות ואילו

היה מודד במדה שנתוספו ביותר הוי הפסד מטי (ד) דיאנא למוכר שהיה מפסיד

אותו יותר משתות מ) (אבל) ומשום דלא

לימטייה דיאנא תהנו שלא יוסיפו יותר

משתות: ומהדר בתמיה (ו) דיאנא הוא דלא

ידעינן ודאי שהוא שלשים ש) סאין לפי

עשרה לחמץ עשרון לחלה ועשרה למצה אובמצה 16 שלש מינין חלות רקיקין ורבוכה נמצאו שלשה עשרונים ושליש לכל מין ומין ושלש חלות לעשרון ובמדה ירושלמית היו שלשים קב חמשה עשר לחמץ וחמשה עשר למצה חמשה עשר לחמץ קב ומחצה לחלה חמשה עשר למצה ובמצה שלש מינין חלות ורקיקין ורבוכה נמצאו חמשת קבין לכל מין ומין ושתי חלות לקב: גמ' התודה היתה באה חמש סאין ירושלמיות מנא הני מילי אמר רב חסדא דאמר קרא יהאיפה והבת תוכן אחד יהיה 🌢 (לכם) מה בת שלש סאין אף איפה שלש סאין וכת גופא מגלן אילימא מדכתיב ילשאת (את) מעשר החומר הבת איפה נמי הכתיב ועשירית החומר האיפה אלא חומר לא ידענא כמה הכא גמי לא ידענא כמה אלא מהכא 2וחק השמן הבת השמן כּו ומעשר הבת מן הכור עשרת הבתים חומר כי עשרת הבתים חומר יאמר שמואל יאין מוסיפין על המדות יותר משתות ולא על המטבע יותר משתות יוהמשתכר לא ישתכר יותר משתות מאי מעמא אילימא משום אפקועי תרעא אי הכי שתות גמי לא אלא משום אונאה כי היכי דלא ליהוי בימול מקח והא שאמר סרבא יכל דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין אפילו פחות מכדי אונאה חוזר אלא משום תגרא כי היכי דלא א] למטייה יו (6) סריאנה דיאנה הוא דלא לימטייה רוחא לא בעי יזבן וזבין תגרא איקרי אלא אמר רב חסדא שמואל קרא אשכח ודרש יהשקל עשרים גרה עשרים שקלים חמשה ועשרים שקלים עשרה וחמשה שקל המנה יהיה לכם "מנה מאתן

קשרים גרהו. חימה דעשרים וחרבעה הוו דגרה היינו בא מיי פין מהטמח מעשה מעה כדכתיב (ויקרא מו) עשרים גרה ומתרגמינן עשרין במיי פיח הולסמ גנינה הלי נא לן סלע ד' דינרין ושש מעה כסף דינר הרי כ"ד וחירץ מעין וקיימא לן סלע ד' דינרין ושם מעה כסף דינר הרי כ"ד ותירץ מדברים אבל במדה ירושלמית שהיו ה' סאין שהן שלשים קבין דסאה ששה ר"ת דפעמים הוסיפו אחד בימי יחוקאל שהוסיפו על מנה של קודש לבדו שהיה של נ׳ סלעים ועשאוהו של

ששים ושוב ביתי חכתים הוסיפו על הסלע שהיה של עשרים גרה ועשאוהו של כ"ד וממילא נתוסף המנה בין של חול בין של קודש ועוד יש לומר שלא היה אלא תוספת אחד שהוסיפו בימי יחזהאל ולעולם מנה של חול של כ"ה סלעים ושל קודש של ני סלעים אלא שהוסיפו על הסלע שתות ועשאוהו של כ"ד מעות ונתוסף בבת אחת מנה של קודש ושל חול וששים שקלים דקח חשיב קרא במנה של קודש בשקלים הראשונים איירי ואתא קרא למימר שהוסיפו על המנה שנכנסו בו מאומו שקלים הראשונים כו׳ ש וה״פ דקרא והשקל שהיה מתחילה עשרים גרה מאותן שקלים כ׳ וכ״ה וט״ו המנה של קודש יהיה לכם ומה שחלקם הכתוב עשרים שקלים חמשה ועשרים שקלים עשרה וחמשה שקל ולח כתב ששים שקלים המנה יהיה לכם אומר רבינו תם לפי שהיו להם שלשה משקלות אחת של שליש מנה של קודש אחר שנתוסף ואחת של מנה של חול ואחת של רביע מנה של קודש ושלשתן מחזיקות מנה של קודש וכן מוכיח התרגום דמתרגמינן סילעא עשרין מעין תלתות מנייא עשרין סלעין מני כספא עשרין וחמש סלעין רבעות מנייא חמש עשרה סילעין כולהון שיתין מנייא ר) דהכא יהי לכון ולפי׳ בתרא אין מתיישב כל כך דתלתות מנייא ורבעות מנייא מיירי במנה של קודש אחר שניתוסף ואילו מנה כספא עשרין וחמש סלעים דאיירי במנה של חול לאו בשל חול אחר שניתוסף קאמר אלא במנה הראשון של חול ומיהו בקונטרס פירש כן בפירוש יחזקאל:

וארבעין הוו אלא שמע מינה תלת שמע מינה מנה של קודש כפול היה ושמע מינה מוסיפין על המדות ואין מוסיפין יותר משתות ושמע מינה "שתותא מלבר אמר רבינא מתני' נמי דיקא דקתני תודה היתה באה חמש סאין ירושלמיות שהן שש מדבריות שמע מינה:

לימטייה רווחה לה בעי זכן וזכין חגרה איקרי. אם כן שאין התגר מרויח כלום מה חקנה עשו לו: קרא אשכח ודרש. דגזירת הכתוב היא: עשרים שקלים חמשה ששלים עשרה וחמשה שקל. הרי ששים

שיקר: אם כן שהין אתנה מחיים משל היל עם ליו ליו של של היל של היל של של היל בשל היל היל היל היל היל מחוק של היל היה ללם כ"ה סלעים שהן ליו זוחים מנם של קדם בפות היה לכם המנה וסלע ארכעים על מחמים. ההינו מי לרי של קדם דכותה לך של חול כי: ושמע מינה שסום מלכר. שלחמש של קדם בפות הי בהיינו מי לרי של קדם דכותה לך של חול כי: ושמע מינה שסום מלכר. שלחמש מון של קדם בפות היינו שחום מלגר: אחת שהן ז' מדבריות שמע מונה דשומה של היינו שחום מלגיו לא היה לריך להוסיף ארבעים על מאחים: מסגי' נמי דיקא. דשחום מלבר דקתני חמש סאין ירושלמיות שהן ז' מדבריות שמע ממנה דאותו [חלק] ז' הוסיפו על הה' (!) עשו ה' ירושלמיות שהן ז' מדבריות נמלאת לריך להוסיף עליהן הששיח וחיינו שחוח מלבר: שקל האמור בתורה הוא סלע: רש"י כת"י

רבינו גרשום רבוכה חלוט (בשנ [ברותחין]. ובמדה ירושלמי [ברותחין], ובמדה ירושימיות (הן) [היו] ה' סאין (ה') [ל'] קבין רסאה ו' קבין וב' חלות לקב ש"מ (דד') [דעשר] חלות הן מכל מין ומין: המלואים שהיו בימי משה היו באות מצה שהיו צומי ב' וומיצור אות מצה וכו' ונמצאו אותן ב' ידות [ממצה] (במצה) של תודה שהן כ׳ קבין ירושל׳ שהן עשרונות ועדויים ועודיין היינו ב׳ שלישין: מנהני . דהאיפה שלש סאיז : לשאת את מעשר החומר הבת. חומר היינו מהכא וחק השמן הבת השמן , מעשר הבת מן הכור. וכור ידעינן ודאי דהיינו ל' סאין. , וכתיב האיפה והבת תוכז אחת בלומר מדה אחת יהיה. ש״מ כלומר מדה אחת יהיה. ש"מ דאיפה ג' סאין: והמשתכר. בחיי נפש: לא ישתכר יותר משתות: מ"ט. אין מוסיפין: אילימא משום אפקועי תרעא. כיון דמגדילין המדות מוסיפין . הדמים וחיישינן שמא (לא) יוקירו השער יותר מדאי: אי הכי. כי לא יוסיפו אלא שתות איכא נמי למיחש להכי: אלא. משום הכי שתות ולא יותר כי היכי דלא להוי ביטול מקח יקי"ל אונאה פחות משתות . כנה מכח שתות כנה ומחזיו נקנה מקח שתות קנה ומחזיר
אונאה יותר משתות בטל מקח
אונאה יותר משתות בטל מקח
הכבא הם לא ידע דהוסיפו
על המדות ומכר לו בדמי
המדה דראשונה וזה קבל
במדה דראשונה וזה קבל ואעפ״כ קנה הלוקח ואין יכול . לחזור בו המוכר אבל מחזיר לו אונאתו: והאמר רבא וכו׳ אלא משום תגרא. החמר שקנה התבואה מבעל הבית ורוצה להשתכר בה שתות וקנה מדה להשתכר בה שתות וקנה מדה קטנה וכשבא למכור אותה לא ידע שהוסיפו על המדות ומכר לו בדמי המדה ראשונה ורוצה להרויח שתות והלוקח שם לפניו מדה שהוגדלה שוות לפניו מדה שהוגדלה שוות נמצא שהמוכר אינו מרויח כלום ולא מפסיד ואם הגדילוה ותר משתות הוה מטי ליה ויאנא הפסד למוכר: שקלים. כ״ה שקלים עשרה וה׳ שקלים. כ״ה שקלים נשה והי
שקל הרי ס׳ שקל המנה יהיה
שקל הרי ס׳ שקל המנה יהיה
לכם. 6) וסלע ד׳ זווים ד״מ הוו
וזו. אלא ש״מ תלת מנה של
וזוו. אלא ש״מ תלת מנה של
הקדש כפול היה דהרי מאתן.
רש״מ מוסיפין שתות. דהוי
רש״מ ומוסיפין שתות. דהוי
רש״מ שמות מלרר דאו שתותא

שתות מלבר: א) נראה דל"ל וס' סלעים ר"מ

וש״מ שתות מלבר דאי שתותא מלגאו לא הוי מ': דיקא נמי דשתותא מלבר דקתני התודה

היתה באה ה' סאין ירושלמיות שהן ו' מדבריות. ש"מ דאותו ששי הוסיפו על החומש והיינו